

## **PREGÓ SANTS GENÍS 2016**

### **JOSEP MARIA ALTÉS**

---

Bona nit,

Abans que res, vull agrair a la Comissió de Festes la molta feina feta i la invitació a fer el pregó. Aquest és un honor inesperat i immerescut que voldria compartir i fer extensiu a totes les persones que amb el seu treball a les escoles, a l'institut, o a altres institucions educatives contribueixen a reforçar la musculatura humana de Vilassar. A totes elles, moltes gràcies!

Altres anys, en una nit com aquesta d'avui, la Montse, la Maria i jo sabíem que a plaça ens esperava quelcom més que el pa amb tomàquet, el pregó i el retrobament amb els amics. El dia del pa amb tomàquet era el dia de l'aniversari d'en Salvador Grau, i aprofitàvem aquest vespre de la festa major per felicitar-lo i celebrar-ho. Quan em van proposar de fer el pregó vaig comentar que hi havia moltes persones més capaces i, sobretot, més interessants que jo. En Salvador, per descomptat, era una d'aquestes persones però malauradament no ens podrà fer el que sens dubte hauria estat un pregó brillant, ple de l'enginy i de la saviesa que el caracteritzaven. Dispenseu-me, doncs, si començo amb una nota trista, però em resulta inevitable expressar-vos el dolor i l'enyorança per l'absència de l'amic que avui hauria fet cinquanta-tres anys. Ja no el podem felicitar, però no deixarem de felicitar-nos pel plaer d'haver pogut gaudir de la seva amistat i del seu saber fer.

En Salvador va ser un dels meus primers alumnes. Com que el meu treball a l'institut és el motiu pel qual a alguna ànima benintencionada se li acudí de proposar-me que fes de pregoner enguany, suposo que us he de parlar de mi, tot i que no deixa de fer-me una certa recança. Essent nascut a Barcelona, he estat lligat sempre a Premià de Dalt per raons familiars. D'allà era la mare, l'Eulàlia Riera, i per tant les visites als avis a can Riera eren molt freqüents. Els caps de setmana i les vacances eren temps d'estada familiar a Premià, i per això no és d'estranyar que hi tingués una bona colla d'amics. En una d'aquestes estades, un capvespre de desembre de l'any 1978, jo feia petar la xerrada com de costum amb en Valerià Pujol al bar de Sant Jaume. En Valerià, jove poeta i amic, treballava aleshores a l'Institut de Vilassar i em comentà que els feia falta un professor de llatí, que si m'interessava. Jo sempre havia pensat que això de fer classes no era per mi, però el cas és que aquesta trobada amb en Valerià va ser el motiu pel qual, al gener del 1979, després de reis, vaig començar a treballar a l'institut. Jo encara no havia fet els vint-i-quatre anys. Em vaig instal·lar a la casa de Premià de Dalt i anava i venia fins a Vilassar primer amb un vespino tronat de color taronja i, més tard, amb una vespa també de color taronja i encara més tronada.

Aquells primers cursos van ser plens de passió, com no podia ser d'una altra manera tractant-se d'un equip de professors integrat per persones molt joves que encetàvem la nostra experiència docent amb moltes ganes de canviar el món. Però aquesta passió juvenil no tan sols impregnava la meua manera de treballar, inevitablement engrescada i engrescadora: em vaig anar enamorant de la meua feina, però també de

l'institut i del poble, i sobretot de la secretària de l'institut, la Montse, que va esdevenir el lligam més fort amb el meu poble d'acollida quan en casar-nos vaig abandonar Premià per Vilassar. Ja veieu fins on pot portar una innocent xerrada d'amics al cafè de Sant Jaume!

A en Valerià Pujol, doncs, li he d'agrair el meu intens i extens lligam amb Vilassar de Dalt. Ell era un d'aquells mestres joves entusiastes a què m'he referit, i sempre es va fer estimar molt, tant pels seus companys com pels seus alumnes. Anys després de la seva mort, Vilassar posà el seu nom a un carrer, al capdamunt de la urbanització de Sant Sebastià pel cantó del torrent de la Galbanya (deixeu-me dir entre parèntesis, que estaria bé que el seu nom anés acompanyat per un "mestre i poeta", unint-se així a altres mestres rellevants presents al nomenclàtor del nostre municipi com la mestra Viladrosa o el mestre Salamero). En Valeri estimava la llengua i aconseguia encomanar als que l'envoltàvem la seva passió per la paraula. Jo no sóc pas pedagog però estic convençut que aquesta passió resulta essencial en la tasca docent, on una bona comunicació entre les persones és fonamental. L'escola és, i no pot renunciar a ser, un formidable espai de comunicació on els nens i els adolescents aprenen de forma gairebé imperceptible a expressar-se cada vegada millor i a valorar la importància de la qualitat en les seves comunicacions. No resulta fàcil, perquè als mitjans de comunicació i a les xarxes socials s'afavoreixen els eslògans, els missatges breus i simples, i fins i tot la paraula usada com a arma d'enfrontament -i incomunicació- amb l'adversari. Ensenyar i aprendre a parlar bé -i a escoltar bé, que encara és més complicat!- no és senzill, però qui digui que aprendre ha de ser còmode i senzill ens està enredant. El que no ha de ser és innecessàriament incòmode o innecessàriament complex, que no és el mateix! Però ensenyar els infants i adolescents a parlar i escoltar bé serà impossible si els adults no en som un bon exemple. A l'escola s'hi aprenen moltes coses, però aquesta és fonamental, perquè ser més capaços de dialogar ens fa més humans.

Però deixeu-me tornar a la meua vida a l'Institut. Des d'aquell llunyà gener del 1979 fins al juny del 2015 en què em vaig acomiadar, la forma de relacionar-me amb els meus alumnes ha anat variant de forma considerable. Amb els nois i noies de setze o disset anys no s'hi pot tenir el mateix tipus de relació als vint-i-tres anys que als quaranta o als seixanta! Al començament, la proximitat em permetia tenir amb ells una major complicitat, que compensava la meua falta d'experiència: al cap i a la fi jo acabava de sortir de la universitat i ells estaven a punt d'entrar-hi. Més endavant, ha estat l'experiència el que ha anat ajudant a compensar les dificultats pròpies d'un salt generacional que no ha parat de créixer fins a tancar el cercle, quan als darrers anys m'he trobat a classe amb els fills i les filles adolescents d'aquells primers alumnes.

Com a resultat dels anys de treball a l'institut, Vilassar s'ha anat omplint a poc a poc d'antics alumnes i dels seus pares i mares, configurant una xarxa de relacions que s'ha anat ampliant i espessint. En més d'una ocasió he sentit algun col·lega de feina afirmar que viure al mateix poble on treballes és una situació que val més evitar, per així estalviar-te les molèsties de trobar-te pel carrer amb els alumnes o amb els seus pares. A mi em sembla, en canvi, que és tot un luxe que molts dels meus conciutadans hagin estat alumnes o pares d'alumnes o ambdues coses. Trobar-me'ls al carrer o al mercat i

canviar impressions amb ells és un regal impagable. És clar, però, que són molts noms i moltes cares, potser massa per ser recordats: ja em dispensareu si algun dia ensopegueu amb mi i no us reconec o no recordo el vostre nom. El vostre aspecte ha anat canviant des dels setze o els divuit anys, la meua memòria fa figa. Així que, no us talleu i atureu-me: no em farà pas mandra fer petar la xerrada i m'agradarà saber de la vostra vida.

Al llarg d'aquests anys he estat professor de filosofia, i -normalment- "el" professor de filosofia. Voldria acabar assenyalant la importància, no ja de la filosofia, sinó de prendre's les coses amb filosofia, que no és exactament el mateix, encara que hi té relació. Mireu, això de "prendre's la vida amb filosofia" em sembla que significa donar a la paciència, a la tranquil·litat i a la reflexió el molt valor que tenen. No sempre és fàcil, perquè la immediatesa i la velocitat s'han convertit en valors supremes. Però la velocitat està lluny de ser una norma que calgui aplicar a tot el que fem! Un bon guisat requereix temps i repòs, de la mateixa manera que un jardí ben cuidat no s'improvisa i una conversa digna d'aquest nom no es pot fer a corre-cuita. Abans us he parlat de la importància d'aprendre a parlar i a escoltar, doncs bé, quan la pressa presideix les nostres comunicacions, correm el risc de dir coses que no pensem perquè no havíem pensat el que volíem dir i, sobretot, de no escoltar el que se'ns diu. Quan en català del parlar en diem també en-raonar, assenyalem aquesta importància de la reflexió. Les coses importants i valuoses demanen molt de temps, així que "prendre's la vida amb filosofia" no hauria de ser un luxe a l'abast d'alguns privilegiats. Les persones necessitem temps perquè tenim dret de gaudir del plaer de fer les coses ben fetes. El temps de festa, les vacances, el temps lliure en general, no haurien de servir per seguir anant a corre-cuita, sinó per anar practicant en això tan saludable de "prendre'ns les coses amb filosofia". I els dies de festa major, no cal dir-ho, són un d'aquests moments.

Així doncs, que passeu una bona festa major i, sobretot, no us oblideu de ser feliços!